

Příloha č. 3

Odůvodnění zacílení výzvy 03_17_073

Podpora vybudování a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost mimo hl. m. Prahu

Výzva je vyhlášována v investiční prioritě 1.2, již Programový dokument OPZ stanovuje naplnění specifického cíle pomocí mj. zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti pečujících osob a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života.

V návrhu Specifických doporučení Rady pro ČR na rok 2017¹ se konstatuje: „Stále napjatější situace na trhu práce ztěžuje zaměstnavatelům nábor pracovních sil. Existuje ještě určitý potenciál pro kompenzaci nedostatku pracovních sil, jestliže se zmobilizují skupiny, které jsou na trhu práce zastoupeny méně, například ženy s malými dětmi... Ženám s malými dětmi brání v účasti na trhu práce přetrvávající nedostatek cenově dostupných a kvalitních služeb péče o děti, zejména ve věku do tří let.“

Ve školním roce 2016/2017 bylo odmítnuto 31 991 žádostí o umístění dítěte do mateřské školy² na území ČR mimo hl. m. Prahu (jedná se o 20 % všech žádostí).

Počet narozených dětí sice od roku 2010 klesá, avšak zároveň se zvyšuje poptávka po umístění dětí do předškolních zařízení již před třetím rokem věku dítěte. Vzhledem k tomu, že dětské skupiny mohou navštěvovat děti od 1 roku věku až do zahájení povinné školní docházky, je pro další podporu těchto zařízení relevantní, že populace dětí ve věku 1 – 6 let je stále početně velmi vysoká.³

Nedostatek služeb péče o děti má významný vliv na nezaměstnanost rodičů s dětmi, speciálně žen:⁴

	Celkem v ČR	Z toho v Praze	Mimo Prahu
Uchazeči o zaměstnání – celkem	297 439	26 208	271 231
Osoby pečující o dítě o dítě do 15 let	54 196	3 004	51 192
Uchazeči o zaměstnání po MD/RD	15 684	1 019	14 665
Uchazeči o zaměstnání – ženy	191 996	15 882	176 114

Prioritou rodinné politiky státu je podpora sladění pracovního a rodinného života a rozvoj dětí, a to zejména prostřednictvím rozvoje služeb pro rodiny.

¹ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations-czech-republic-cs.pdf>

² Zdroj: MŠMT (<http://toiler.uiv.cz/rocnka/rocnka.asp>)

³ Zdroj: ČSÚ (<https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva>)

⁴ Zdroj: MPSV (<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>), data za červen 2017

Strategické dokumenty, které si stanovují za svůj cíl podpořit zaměstnanost rodičů malých dětí prostřednictvím rozvoje služeb pro děti, které tato výzva pomůže naplňovat, jsou následující:

- 1) **Národní program reforem 2014, 2015, 2016, 2017⁵** (3.3.2 – specificky na dětské skupiny) – Dle doporučení Evropské komise a vládních cílů je zvýšení dostupnosti a kvality služeb péče o předškolní děti pro Českou republiku klíčové.
- 2) **Programové prohlášení vlády** (část 7.1. jesle, školky)
- 3) **Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020**
Dokument uvádí, že mezi hlavní problémy v ČR patří nízká zaměstnanost žen spojená s nedostatkem služeb péče o děti a nízkým využíváním flexibilních forem práce. K opatřením pro řešení těchto problémů patří: podpořit zaměstnanost žen s dětmi zvýšením nabídky a vytvořením dostatečné kapacity cenově dostupných služeb péče o děti mladší tří let a doplněním kapacit kvalitního předškolního vzdělávání na úroveň odpovídající poptávce.
- 4) **Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020**
- 5) **Vládní strategie rovnosti žen a mužů pro období 2014 – 2020**
- 6) **Národní koncepce rodinné politiky**
- 7) **Koncepce Ministerstva práce a sociálních věcí pro období 2015 – 2017, s výhledem do roku 2020**
- 8) **Strategie pro rovnost žen a mužů Evropské komise, odboru Genderové rovnosti**
- 9) **Strategie Evropa 2020**
- 10) **Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020** v části věnující se sladění rodinného a pracovního života podotýká, že v ČR je nedostatek služeb výchovy a péče pro předškolní děti a nedostatečné využití pružných forem pracovních poměrů a organizace práce, což zejména u osob pečujících o děti a blízké má dopad na sladění rodinného a pracovního života. (Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020, str. 23)
- 11) **Doporučení pro ČR The European Platform for Investing in Children**
- 12) **Doporučení tzv. Barcelonských cílů.**

Řídící orgán OPZ na tyto skutečnosti reagoval na podzim roku 2015 vyhlášením výzev zaměřených na rozvoj služeb péče o předškolní děti. Zájem o první vyhlášené výzvy zaměřené na služby péče o předškolní děti (výzvy č. 35 a 36) byl obrovský. Příjem žádostí musel být předčasně ukončen, neboť převýšil alokaci. Podpořeno je celkem 5 784 míst pro děti v celkem 413 zařízeních.

V roce 2016 byla vyhlášena mimořádně zařazená výzva č. 132 za účelem vytvoření nových dětských skupin, popř. na transformaci stávajícího zařízení na dětskou skupinu a jejich následný provoz. Přijato bylo 292 projektů s celkovou výší podpory 864 664 557 Kč. Ve výzvě nebyl podporován provoz zařízení, která již existovala.

⁵ Zdroj: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-national-reform-programme-czech-republic-cs.pdf>

Zúžení okruhu možných aktivit č. 1:

podpora pouze zařízení typu dětská skupina dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině (dále jen „zákon o dětské skupině“)

Odbor 88 zadal oddělení finančního kontrolingu požadavek zpracovat u projektů, které obdržely dotaci z výzev č. 35 a č. 36, interní evaluaci zaměřenou na vyhodnocení vybraných aspektů dopadů podpory se zaměřením na srovnání dětských skupin a zařízení péče o děti provozované formou živností (dále také „živnosti“). Evaluace se zaměřovala i na průzkum vybíraných **poplatků od rodičů** za pobyt dítěte v zařízení péče o děti. Byly srovnány výsledky dotazníkového šetření s údaji, které byly zjištěny z webových stránek poskytovatelů služeb, kteří provozovali zařízení péče o děti v době před obdržetím dotace a následně v době po obdržetím dotace. Přestože u ¼ živností, zapojených do evaluace došlo ke snížení výše vybíraných poplatků, i nadále je průměrný poplatek, vybíraný živnostmi vyšší cca o 55 % než poplatek vybíraný dětskými skupinami.

Z hlediska **věku přijímaných dětí** dotazníkové šetření ukázalo, že ačkoli některé živnosti umožňují přijímat i mladší děti než jeden rok, nejčastěji zařízení přijímala děti až od jednoho roku. Z hlediska reálného počtu zapsaných dětí se ukázalo, že nejčastější věkovou skupinou dětí, které jsou v zařízeních zapsané, jsou děti ve věku 2 – 3 roky, a to jak u živností, tak u dětských skupin.

Řídící orgán dále uspořádal šest **kulatých stolů** ve třech krajských městech ČR (Praha, Brno, Olomouc), jichž se zúčastnili zástupci jak zařízení provozovaných na živnost, tak dětských skupin... Pozvánky byly rozeslány všem příjemcům v uvedených výzvách. Kulatých stolů se zúčastnilo 91 zástupců z řad příjemců a rodičů využívajících podpořená zařízení. Diskuse potvrdila závěry zjištěné interní evaluací. Nebyl identifikován rozdíl v kvalitě poskytovaných služeb dle typu zařízení (dětská skupina/živnost), a to ani rodiči dětí. Všechna zařízení musí dodržovat srovnatelné kvalitativní parametry – např. počet a kvalifikaci pečujících osob, sociální vybavení apod. Služby, které některá zařízení poskytují tzv. nad rámec povinností, jsou vnímány jako konkurenční výhoda oproti jiným zařízením k zajištění dostatečné obsazenosti. Vzhledem k šíři „nadstandardních“ služeb nelze porovnávat zařízení mezi sebou či dokonce zvýhodňovat zařízení poskytující něco „navíc“ při hodnocení podaných žádostí o dotaci z OPZ.

Napříč všemi kulatými stoly zaznívaly názory, že prvotní volba poskytovatelů, podle jakého zákona je zařízení provozováno (zda podle zákona o dětské skupině či v režimu živnostenského zákona), je dáno „historicky“, okolnostmi vzniku zařízení před získáním dotačních finančních prostředků. Nicméně fungování zařízení dle zákona o dětské skupině je obecně vnímáno jako jednodušší. Obavy, které plynuly z transformace živností na dětskou skupinu, byly zejména administrativní a časové, které lze řešit.

Zastoupení dětí mladších 1 roku v živnostenských zařízeních se dle výstupů z evaluace ukázalo jako marginální. Případné budoucí zvýšení zájmu rodičů o umístění dětí mladších 1 roku je možné pokrýt zařízeními typu mikrojesle, které jsou v OPZ rovněž podporovány.

S ohledem na **budoucnost podpory zařízení péče o děti** po skončení podpory z OPZ je z pohledu MPSV jako garanta zákona o dětské skupině pravděpodobnější, že případné pokračování financování provozu zařízení péče o děti z národních zdrojů bude zacíleno pouze na dětské skupiny.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Podpora v nové výzvě nebude určena pro zařízení péče o děti typu živnost. Nově založeným subjektům bude umožněno navázat na činnost živnosti provozem dětské skupiny. Za účelem umožnění návaznosti nového neziskového subjektu na subjekt provozovaný jako živnost bude vytvořen dostatečný časový prostor mezi vyhlášením výzvy a otevřením výzvy pro přijímání žádostí.

Zúžení okruhu možných aktivit č. 2:

dílčí alokace na podporu provozu nebo vybudování/transformace a provozu zařízení typu dětská skupina dle zákona o dětské skupině

K 1. 1. 2018 proběhne chystaná změna obecného nařízení Evropské komise, která zásadním způsobem změní pravidla křížového financování v programech ESF. Změna spočívá v uplatnění pravidel platných pro Evropský fond regionálního rozvoje týkajících se způsobilosti výdajů a udržitelnosti zařízení 5 let po skončení projektu. Řídící dokumentace OPZ na tuto skutečnost zareaguje odstraněním možnosti čerpání křížového financování v projektech s uzavíranými právními akty po datu 1. 1. 2018. Jelikož vyjmutí jednotky křížového financování z vybudování či transformace by znamenalo dramatické snížení dotace pro nově budovaná zařízení a dále s ohledem na navýšení alokace výzvy č. 132, kterou bylo financováno výhradně vybudování nových dětských skupin za cca 900 mil. Kč, bylo rozhodnuto o nižší alokaci na podporu budování nových zařízení.

V neposlední řadě bylo nutné posoudit výši zbývajících alokací finančních prostředků z investiční priority 1.2 OPZ tak, aby po navýšení alokací předchozích výzev k uspokojení všech žadatelů bylo možné zachovat kontinuitu provozu již vybudovaných/podpořených zařízení.

Zkušenosti z předchozích výzev

Výzvy č. 35 a 36 byly dlouho očekávané, neboť vznikla časová prodleva ve financování zařízení péče o děti z OP LZZ, které skončilo k 30. 6. 2015. Novým nastavením zjednodušené formy vykazování výdajů se zájem o zařízení péče o děti několikanásobně navýšil. Podat žádost bylo velmi jednoduché – existovala předvyplněná textová pole a kalkulačka rozpočtu projektu. Žádost podalo velké množství subjektů – ve výzvě č. 35 se jednalo o 377 žádostí, ve výzvě č. 36 pak o 66 žádostí. Ukázalo se, že ačkoliv žádosti procházely pouze hodnocením formálních náležitostí a přijatelnosti a následně přípravou právního aktu, bylo nutné žádosti často vracet žadatelům k opravě. V hodnocení formálních náležitostí často žádosti nebyly úplné, při přípravě právního aktu pak žadatelé nedokládali všechny požadované náležitosti a před uzavřením právního aktu předkládali žadatelé velmi často žádosti o změny projektů. Přestože výdaje pro projekty mohly být způsobilé od data vyhlášení výzvy, žadatelé často vyčkávali do fyzického obdržení právního aktu a své harmonogramy posouvali. Velmi často se také stávalo, že bylo nutné změnit místo realizace, neboť v době podání žádosti nebylo vybrané místo napevno dohodnuto, či krajské hygienické stanice neuznaly uvažované místo jako vhodné pro pobyt dětí. Ve skutečnosti tak 30 % podpořených zařízení zahájilo svůj provoz v první polovině roku 2016, 40 % ve druhé polovině roku 2016 a 20 % jej zahájí v letech 2017 a 2018.

Je vhodné umožnit žadatelům čas na přípravu projektu, aniž by museli mít obavy z rychlého vyčerpání alokace výzvy a ztráty možnosti dotace. Z tohoto důvodu bude zahájení příjmu žádostí o podporu zpřístupněno později, než samotné vyhlášení výzvy. Dále bude úspěšným žadatelům umožněno zahájit provoz v nejzazší době odpovídající povinnému ukončení podpořených projektů: nejpozději od 1. 1. 2019.

Stanovení finanční alokace výzvy

Finanční alokace výzev č. 73 a 74 byla stanovena s ohledem na zajištění kontinuálního provozu zařízení péče o děti, podpořených ve výzvách č. 35 a 36 OPZ.